

МІНІСТЕРСТВО ТРАНСПОРТУ ТА ЗВ'ЯЗКУ УКРАЇНИ**Н А К А З**

07.06.2010 N 340

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
14 вересня 2010 р.
за N 811/18106

**Про затвердження Положення про робочий час
і час відпочинку водіїв колісних транспортних засобів**

*{ Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства
інфраструктури
N 659 (з0091-12) від 29.12.2011
N 290 (з0836-14) від 01.07.2014 }*

Відповідно до Конвенції Міжнародної організації праці 1979 року N 153 про тривалість робочого часу та періоди відпочинку на дорожньому транспорті (993_025), статті 18 Закону України "Про автомобільний транспорт" (2344-14) та з метою організації безпечної праці та ефективного контролю за роботою водіїв колісних транспортних засобів **Н А К А З У Ю:**

1. Затвердити Положення про робочий час і час відпочинку водіїв колісних транспортних засобів, що додається.

2. Державній адміністрації автомобільного транспорту забезпечити подання цього наказу в установленому порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

3. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства транспорту України від 17.01.2002 N 18 (з0097-02) "Про затвердження Положення про робочий час і час відпочинку водіїв автотранспортних засобів", зареєстрований у Міністерстві юстиції України 04.02.2002 за N 97/6385.

4. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування, крім пункту 6.1 Положення, затвердженого цим наказом, який набирає чинності для:

нерегулярних і регулярних спеціальних пасажирських перевезень, регулярних пасажирських перевезень на міжміських автобусних маршрутах протяжністю понад 150 км, перевезення небезпечних вантажів - з 01.06.2012; { Абзац другий пункту 4 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства інфраструктури N 659 (з0091-12) від 29.12.2011 }

перевезення вантажів колісними транспортними засобами з

повною масою понад 12 тонн, нерегулярних і регулярних спеціальних пасажирських перевезень, регулярних пасажирських перевезень на міжміських автобусних маршрутах протяжністю від 50 до 150 км - з 01.06.2013; { Абзац третій пункту 4 в редакції Наказу Міністерства інфраструктури N 659 (z0091-12) від 29.12.2011 }

перевезення вантажів колісними транспортними засобами з повною масою від 3,5 тонн до 12 тонн - з 01.06.2015.

5. Державній інспекції України з безпеки на наземному транспорті забезпечити:

1) здійснення перевірок дотримання режимів праці та відпочинку водіїв, встановлених Положенням про робочий час і час відпочинку водіїв колісних транспортних засобів, затвердженим цим наказом;

2) неухильне дотримання вимог законодавства про автомобільний транспорт під час здійснення заходів державного контролю на автомобільному транспорті;

3) здійснення планових, позапланових і рейдових перевірок виключно в межах переліку питань, визначених Порядком здійснення державного контролю на автомобільному транспорті (1567-2006-п), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 08 листопада 2006 року N 1567;

4) здійснення перевірок щодо наявності встановлених тахографів виключно на транспортних засобах, якими здійснюються міжнародні автомобільні перевезення;

5) участь у конкурсі на перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування відповідно до вимог Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування (1081-2008-п), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 грудня 2008 року N 1081, без встановлення обмежень щодо необхідності обладнання автобусів учасників конкурсу тахографами.

{ Наказ доповнено новим пунктом 5 згідно з Наказом Міністерства інфраструктури N 290 (z0836-14) від 01.07.2014 }

6. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Баранова О.Г.

Міністр

К.Єфименко

ПОГОДЖЕНО:

В.о. президента Всеукраїнської асоціації роботодавців

В.Биковець

Голова ЦК профспілки працівників автомобільного транспорту та шляхового господарства України

А.Г.Король

Виконавчий директор Федерації роботодавців транспорту України

М.А.Гнаповський

Президент Всеукраїнської асоціації автомобільних перевізників

В.М.Рева

Президент Спілки орендарів

і підприємців України

В.М.Хмільовський

В.о. президента Спілки підприємців
малих, середніх і приватизованих
підприємств України

В.Биковець

Заступник Міністра праці
та соціальної політики України

В.Коломієць

Перший заступник Міністра
охорони здоров'я України,
головний державний санітарний
лікар України

Г.С.Рожков

Міністр
внутрішніх справ України

А.В.Могильов

Голова Державного комітету України
з питань регуляторної політики
та підприємництва

М.Бродський

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
транспорту та зв'язку
України
07.06.2010 N 340

Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
14 вересня 2010 р.
за N 811/18106

ПОЛОЖЕННЯ
про робочий час і час відпочинку
водіїв колісних транспортних засобів

І. Загальні положення

1.1. Це Положення розроблено відповідно до Конвенції Міжнародної організації праці 1979 року N 153 про тривалість робочого часу та періоди відпочинку на дорожньому транспорті (993_025), Європейської угоди щодо роботи екіпажів транспортних засобів, які виконують міжнародні автомобільні перевезення (ЄУТР) (994_016), Кодексу законів про працю України (322-08) та Законів України "Про автомобільний транспорт" (2344-14), "Про дорожній рух" (3353-12).

1.2. Це Положення встановлює особливості регулювання робочого часу та часу відпочинку водіїв колісних транспортних засобів (далі - водії) та порядок його обліку.

1.3. Вимоги цього Положення поширюються на автомобільних перевізників та водіїв, які здійснюють внутрішні перевезення пасажирів чи/та вантажів колісними транспортними засобами

(далі - ТЗ).

1.4. Це Положення не поширюється на перевезення пасажирів чи/та вантажів, які здійснюються:

фізичними особами за власний рахунок для власних потреб без використання праці найманих водіїв;

під час стихійного лиха, аварій та інших надзвичайних ситуацій;

для потреб Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, а також Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Міністерства охорони здоров'я України; { Абзац четвертий пункту 1.4 розділу I із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства інфраструктури N 290 (z0836-14) від 01.07.2014 }

сільськогосподарськими підприємствами або підприємствами лісового господарства, якщо ці перевезення виконуються тракторами або іншою технікою, призначеною для місцевих сільськогосподарських робіт чи робіт у галузі лісового господарства, та слугують виключно для цілей експлуатації цих підприємств.

1.5. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні: автомобільний перевізник - фізична або юридична особа, яка здійснює на комерційній основі чи за власний кошт перевезення пасажирів чи/та вантажів транспортними засобами (далі - Перевізник);

відпочинок - безперервний період часу, який водій може використовувати на свій розсуд;

графік змінності - документ, який визначає початок та кінець робочої зміни на кожний день календарного місяця, а також вихідні дні;

змінний період керування - сумарна тривалість періодів керування за робочий день (зміну);

змінна перерва - сумарна тривалість перерв за робочий день (зміну);

нічний час - період доби з 22 години до 6 години;

підготовчо-заключний період - час для виконання робіт перед виїздом на маршрут (у рейс) та після повернення;

робоча зміна - період роботи водія відповідно до графіка змінності;

робоче місце водія - місце за кермом ТЗ або місце, де він здійснює виконання своїх обов'язків, визначених трудовим договором;

робочий час водія - час, протягом якого водій зобов'язаний виконувати свої обов'язки, визначені трудовим договором і правилами внутрішнього трудового розпорядку;

тахограф - контрольний пристрій, який встановлюється на ТЗ для показу та реєстрації інформації про рух ТЗ;

тиждень - період часу від 00.00 годин у понеділок до 24.00 години у неділю;

щоденний відпочинок - міжзмінний відпочинок водія протягом доби;

щотижневий відпочинок - відпочинок водія на тиждень.

II. Робочий час

2.1. До робочого часу водія включаються:

- а) змінний період керування;
- б) підготовчо-заключний період;
- в) час простоїв не з вини водія;
- г) час простоїв (у пунктах навантаження та розвантаження вантажів, у місцях посадки та висадки пасажирів);
- г) час проведення медичних оглядів водія перед виїздом на маршрут (у рейс) та після повернення;
- д) час проведення робіт з усунення технічних несправностей ТЗ на маршруті (у рейсі);
- е) час охорони ТЗ з вантажем або без нього під час стоянки на кінцевих та проміжних пунктах при здійсненні міжміських перевезень у разі, якщо такі обов'язки передбачені трудовим договором, укладеним з водієм;
- е) половина часу, передбаченого завданням на рейс міжміського сполучення, при роботі двох водіїв на ТЗ, обладнаному спальним місцем;
- ж) інший час, передбачений законодавством України.

2.2. Нормальна тривалість робочого часу водіїв не повинна перевищувати 40 годин на тиждень.

Для водіїв, у яких встановлено п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями, тривалість щоденної роботи (зміни) визначається правилами внутрішнього трудового розпорядку або графіками змінності, які затверджує Перевізник за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником) з додержанням установленної тривалості робочого тижня.

Для водіїв, у яких встановлено шестиденний робочий тиждень з одним вихідним днем, тривалість щоденної роботи не може перевищувати 7 годин.

Напередодні вихідних днів тривалість роботи при шестиденному робочому тижні не може перевищувати 5 годин.

Напередодні святкових і неробочих днів тривалість роботи водіїв скорочується на одну годину як при п'ятиденному, так і при шестиденному робочому тижні.

Тривалість роботи (зміни) водія у нічний час скорочується на одну годину.

2.3. Якщо за умовами роботи не може бути додержана встановлена для водіїв щоденна або щотижнева тривалість робочого часу, допускається запровадження підсумованого обліку робочого часу з тим, щоб тривалість робочого часу за обліковий період не перевищувала нормального числа робочих годин.

Рішення про запровадження підсумованого обліку робочого часу приймається Перевізником за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником).

У разі підсумованого обліку робочого часу водія нормальна тривалість робочого дня (зміни) не може перевищувати 10 годин.

Якщо нормальна тривалість робочого дня охоплює тривалі простої, очікування у ТЗ чи на робочому місці або якщо водію необхідно дати змогу доїхати до відповідного місця відпочинку, тривалість робочого дня (зміни) може бути збільшена до 12 годин за умови, що час керування протягом дня (зміни) не перевищує 9 годин.

2.4. При підсумованому обліку робочого часу праця водіїв регулюється графіками змінності водіїв колісних транспортних засобів (додаток 1), які складаються на весь обліковий період і

якими визначаються тривалість щоденної роботи (зміни), робочих днів (зміни) та вихідних днів.

2.5. Графік змінності на обліковий період доводиться до відома кожного водія не менше ніж за два тижні до початку облікового періоду.

2.6. Склад робіт підготовчо-заключного періоду, час на їх виконання і час на проведення медичного огляду водія (підпункти "б", "г" пункту 2.1 цього Положення) встановлюються Перевізником за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником).

2.7. Час охорони ТЗ з вантажем або без нього (підпункт "е" пункту 2.1 цього Положення) зараховується водію в розмірі 1/3 робочого часу. Конкретна тривалість часу охорони вантажу та ТЗ, що зараховується водіям у робочий час, встановлюється Перевізником за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником).

2.8. Час присутності на робочому місці водія, коли він не керує ТЗ, при направленні у рейс двох водіїв (підпункт "є" пункту 2.1 цього Положення) зараховується йому в розмірі не менше 50 відсотків робочого часу. Конкретна тривалість часу присутності на робочому місці водія, коли він не керує ТЗ при направленні в рейс двох водіїв, що зараховується в робочий час, встановлюється Перевізником за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником).

2.9. Для водіїв автобусів, які здійснюють регулярні пасажирські перевезення, за їх згодою може встановлюватись робочий день з розподілом зміни на дві частини за умови, що тривалість цих частин не перевищує 4 години з урахуванням часу, необхідного для повернення на місце стоянки. При цьому тривалість перерви між частинами зміни повинна бути не менше двох годин без урахування часу для відпочинку і харчування. Час перерви між двома частинами зміни в робочий час не включається.

2.10. Водіям легкових автомобілів (крім таксі) у разі потреби може встановлюватись ненормований робочий день, тобто понад нормальну тривалість робочого часу. Ця робота не вважається надурочною, і за неї не здійснюється додаткова оплата перепрацьованого часу. Кількість годин перепрацьованого часу при такій роботі визначається у колективному договорі.

Водіям з ненормованим робочим днем надається у формі компенсації щорічна додаткова відпустка та у випадках, передбачених законодавством, провадиться відповідна оплата за виконаний обсяг робіт, ступінь напруженості, складність і самостійність у роботі, необхідність виконання службових завдань понад установлену тривалість робочого часу.

2.11. Залучення водіїв до надурочних робіт здійснюється відповідно до статей 62-64 Кодексу законів про працю України (322-08). Надурочними вважаються роботи понад встановлену тривалість робочого дня (зміни) (статті 52, 53 і 61 Кодексу законів про працю України). Надурочні роботи не повинні перевищувати для кожного водія 4 годин протягом двох днів поспіль

або 120 годин на рік, крім випадків, указаних у пункті 3.3 цього Положення.

III. Період керування

3.1. Змінний період керування водія, включаючи надурочні роботи, не повинен перевищувати 9 годин.

3.2. Для водіїв ТЗ, що здійснюють перевезення великовагових, та (або) великогабаритних, та (або) небезпечних вантажів, змінний період керування, включаючи надурочні роботи, не повинен перевищувати 8 годин.

3.3. Змінний період керування водія (не плановий, а фактичний) може бути збільшений понад встановлені пунктами 3.1 та 3.2 цього Положення норми в разі виникнення непередбачених обставин (технічна несправність ТЗ, зупинка руху ТЗ у рейсі (на маршруті), несприятливі погодні умови тощо).

3.4. Тривалість керування водія на тиждень, включаючи надурочні роботи, не повинна перевищувати 48 годин.

3.5. На автобусні маршрути протяжністю понад 500 км направляються два водії, причому період керування кожного повинен становити половину загального періоду керування.

IV. Перерви

4.1. Після керування протягом чотирьох годин водій повинен зробити перерву для відпочинку та харчування тривалістю не менше 45 хвилин, якщо не настає період щоденного (міжзмінного) відпочинку.

4.2. Ця перерва може бути замінена перервами тривалістю не менше 15 хвилин кожна, розподіленими протягом періоду керування або відразу після цього періоду з урахуванням вимог пункту 4.1 цього розділу.

4.3. Перерва для відпочинку та харчування не включається в робочий час водія.

4.4. Тривалість перерви для відпочинку та харчування встановлюється Перевізником за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником). Час початку і закінчення перерви встановлюється правилами внутрішнього трудового розпорядку.

4.5. Водії використовують час перерви на свій розсуд.
{ Розділ IV в редакції Наказу Міністерства інфраструктури N 659 (з0091-12) від 29.12.2011 }

V. Час відпочинку

{ Пункт 5.1 розділу V виключено на підставі Наказу Міністерства інфраструктури N 659 (з0091-12) від 29.12.2011 }

{ Пункт 5.2 розділу V виключено на підставі Наказу

Міністерства інфраструктури N 659 (z0091-12) від 29.12.2011 }

{ Пункт 5.3 розділу V виключено на підставі Наказу Міністерства інфраструктури N 659 (z0091-12) від 29.12.2011 }

{ Пункт 5.4 розділу V виключено на підставі Наказу Міністерства інфраструктури N 659 (z0091-12) від 29.12.2011 }

5.1. Тривалість щоденного (міжзмінного) відпочинку водія протягом будь-якого двадцятичотиригодинного періоду, рахуючи від початку робочого дня (зміни), має бути не менше 10 послідовних годин.

5.2. Якщо протягом робочої зміни ТЗ керують два водії, кожний водій повинен мати щоденний відпочинок тривалістю не менше 8 послідовних годин.

5.3. Водіям, яким встановлено підсумований облік робочого часу, тривалість щоденного (міжзмінного) відпочинку в окремі періоди може бути зменшено до 8 послідовних годин протягом будь-якого двадцятичотиригодинного періоду, рахуючи від початку робочої зміни, при цьому робочий час протягом облікового періоду не повинен перевищувати норми робочого часу, встановленої законодавством.

Невикористані години щоденного (міжзмінного) відпочинку підсумовуються і надаються водієві у вигляді додаткових, вільних від роботи протягом облікового періоду, годин у порядку, передбаченому графіком змінності.

5.4. Тривалість щотижневого відпочинку водія має бути не менше 45 послідовних годин.

5.5. Якщо зупинення роботи неможливо через виробничо-технічні умови (безперервно діючі підприємства), а також у зв'язку із здійсненням робіт, пов'язаних з необхідністю обслуговування населення і виконання ремонтних та вантажно-розвантажувальних робіт, то допускається за погодженням з виборним органом первинної профспілкової організації (профспілковим представником) робота водіїв у святкові та неробочі дні.

У разі встановлення підсумованого обліку робочого часу передбачена графіком змінності робота у святкові та неробочі дні включається до розрахунку норми робочого часу облікового періоду.

5.6. Щоденний (міжзмінний) відпочинок водія автобуса не може здійснюватися водієм у салоні автобуса, крім випадків, коли автобусом керують два водії і в автобусі є місце для відпочинку водія.

Водій автобуса протягом щоденного (міжзмінного) відпочинку повинен мати належні умови для відпочинку (ліжко або місце для відпочинку в салоні автобуса в разі, коли автобусом керують два водії, користування туалетом, можливість харчування гарячими стравами).

5.7. Щоденний (міжзмінний) відпочинок водія вантажного автомобіля не може здійснюватися водієм у кабіні вантажного автомобіля, крім випадків, коли у вантажному автомобілі є спальне місце для відпочинку водія.

Водій вантажного автомобіля протягом щоденного (міжзмінного) відпочинку повинен мати належні умови для відпочинку (ліжко чи спальне місце для відпочинку в кабіні вантажного автомобіля, користування туалетом, можливість харчування гарячими стравами).

VI. Облік робочого часу

6.1. Автобуси, що використовуються для нерегулярних і регулярних спеціальних пасажирських перевезень, для регулярних пасажирських перевезень на міжміських автобусних маршрутах протяжністю понад 50 км, вантажні автомобілі з повною масою понад 3,5 тонн повинні бути обладнані діючими та повіреними тахографами. { Пункт 6.1 розділу VI із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства інфраструктури N 659 (з0091-12) від 29.12.2011 }

6.2. Облік робочого часу водіїв здійснюється на основі таблиця обліку використання робочого часу. Перевізник, який використовує водіїв за наймом, щомісяця складає графік змінності водіїв, веде відомість обліку робочого часу та відпочинку водія (додаток 2), у якій щодо кожної робочої зміни зазначаються планові та фактичні дані щодо маршруту, початок та кінець робочої зміни.

6.3. Водій, що керує ТЗ, який не обладнаний тахографом, веде індивідуальну контрольну книжку водія (додаток 3). { Пункт 6.3 розділу VI в редакції Наказів Міністерства інфраструктури N 659 (з0091-12) від 29.12.2011, N 290 (з0836-14) від 01.07.2014 }

6.4. Графік змінності водіїв, відомість обліку робочого часу та відпочинку водіїв зберігаються у Перевізника.

6.5. У разі підсумованого обліку робочого часу норма робочого часу за обліковий період визначається шляхом множення норми тривалості робочого часу, що встановлена законодавством для водіїв ТЗ, на кількість робочих днів за календарем п'ятиденного робочого тижня, що припадають на обліковий період, з урахуванням її скорочення напередодні святкових, неробочих і вихідних днів.

6.6. Час, відпрацьований понад норму тривалості робочого часу за обліковий період, вважається надурочним і оплачується згідно зі статтею 106 Кодексу законів про працю України (322-08).

6.7. Робочий час водіїв, які працюють щоденно в певні години, що встановлені правилами внутрішнього трудового розпорядку або графіками змінності, обліковується щоденно.

6.8. Робочий час водіїв з ненормованим робочим днем обліковується у робочих днях (крім роботи у святкові дні, яка обчислюється у годинах).

VII. Перевірка дотримання режимів праці та відпочинку водіїв

7.1. Перевірка дотримання режиму праці та відпочинку водія здійснюється Державною інспекцією України з безпеки на наземному транспорті з дотриманням вимог Порядку здійснення державного контролю на автомобільному транспорті (1567-2006-п),

затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 08 листопада 2006 року N 1567.

{ Пункт 7.1 розділу VII в редакції Наказу Міністерства інфраструктури N 290 (z0836-14) від 01.07.2014 }

7.2. Головний орган, на який покладається забезпечення безпеки дорожнього руху, здійснює перевірку встановленого режиму праці і відпочинку водіїв відповідно до чинного законодавства України.

Голова
Державтотрансадміністрації

С.Доброход

Додаток 1
до Положення про робочий час
і час відпочинку водіїв
колісних транспортних
засобів

ГРАФІК
змінності водіїв колісних транспортних засобів
на _____ 20__ року
(обліковий період)

Перевізник _____
(найменування та місцезнаходження для юридичних осіб
та прізвище, ім'я, по батькові та місце
проживання для фізичних осіб)

Робочі зміни	Початок робочої зміни (год., хв.)	Кінець робочої зміни (год., хв.)
1		
2		
3		

Водії (прізвище, ініціали)	Числа місяця										
	1	2	3	4	5	6	7	...	31		
Перший											
Другий											
Третій											

Перевізник _____ " " _____ 20__ року

(прізвище, ініціали)

(підпис)

Додаток 2
до Положення про робочий час
і час відпочинку водіїв
колісних транспортних
засобів

ВІДОМІСТЬ
обліку робочого часу та відпочинку водія

_____ (прізвище, ініціали)

Перевізник _____

(найменування та місцезнаходження для юридичних осіб
та прізвище, ім'я, по батькові
та місце проживання для фізичних осіб)

на _____ 20__ року
(обліковий період)

Дата	Номер маршруту або назви початкового та кінцевого пунктів	Вид сполучення: М, Пр, ММ	Початок робочої зміни (год., хв.)	Кінець робочої зміни (год., хв.)	Тривалість (год., хв.)	Змінного періоду	Змінної перерви керування
1	2	3	4	5	6	7	
1 план.							
факт.							
2 план.							
факт.							
3 план.							
факт.							

Примітка. Для нерегулярних перевезень пасажирів автобусами та перевезення вантажів заповнюються тільки фактичні параметри.

М - міське, Пр - приміське, ММ - міжміське.

Перевізник _____

(прізвище, ініціали)

(підпис)

" " _____ 20__ року

Додаток 3
до Положення про робочий час
і час відпочинку водіїв
колісних транспортних
засобів

**ІНДИВІДУАЛЬНА
контрольна книжка водія**

_____ (прізвище, ініціали)

Посвідчення водія: серія _____ N _____, видане _____

Перевізник _____ (найменування та місцезнаходження)

на _____ 20____ року
(обліковий період)

Дата	Марка та реєстраційний номер колісного транспортного засобу	Маршрут руху	Показник одометра			Початок робочої зміни (год., хв.)	Триваліст. між періодами керування (год.)
			початковий	кінцевий	загальний пробіг		

{ Додаток 3 в редакції Наказу Міністерства інфраструктури N 659
(з0091-12) від 29.12.2011 }

Публікації документа

- **Офіційний вісник України** від 04.10.2010 — 2010 р., № 73, стор. 39, стаття 2610, код акту 52838/2010
-